

Johann Jungbauer, Oberplan

Anna Dolzer
Rukopis vyhotovil Johann Jungbauer
Překlad z němčiny

Realita ve mlýně čp. 100 v Horní Plané (Oberplan)

Rudolf Jungbauer mi předal rukopisné záznamy svého otce Johanna Jungbauera. Univerzitní profesor dr. Gustav Jungbauer, který přednášel mnoho let na univerzitě v Praze a patřil také k iniciátorům zřízení Šumavského muzea v Horní Plané (Oberplan), byl bratrem posledního majitele mlýna, který byl zatopen ve vltavské přehradě (vodní nádrž Lipno I – pozn. překl.):

„Moji rodiče Johann a Anna Jungbauer koupili tento majetek 5. února 1882 za kupní cenu 15 400 zlatých (to tehdy odpovídalo hodnotě dvou statků se sto hektary pozemků). V roce 1887 můj otec mlýn přestavěl, v roce 1894 jej rozšířil o jedno patro a zařídil zde strojní mlýn se dvěma válcovými stolicemi a dvěma francouzskými složenými. Zavedeno bylo také vlastní elektrické osvětlení. Protože chybělo místo pro povozy, postavil pro ně můj otec vozovnu z kamene se střechou z pálených tašek o rozloze 96 metrů čtverečních a nad ní špejchar na obilí o rozloze 102 metrů čtverečních.

V roce 1919 mi moji rodiče mlýn předali. V letech 1924–1925 jsem postavil dvě nové válcové stolice a jednu čistírnu. V roce 1932 jsem přeložil stáj a seník do domu čp. 99, zakoupeného roku 1930, a v domě čp. 100 jsem zřídil skladiště o rozloze 40 metrů čtverečních a nad ním jednu místnost. V roce 1938 jsem v mlýnu dostavil vše až po půdu a obnovil veškeré mlýnské zařízení.

Dne 4. září 1945 byl ke mně dosazen komisařský správce. 23. října 1945 přišli četník a poštovní (Češi) a řekli mi: „Dnes všechno převezmeme. Vy si vezměte pracovní oděv a jeden sváteční oblek a půjdete do tábora ve škole.“ Se svojí ženou a třemi dětmi jsem tak musel s pěti batohy opustit náš domov během jedné hodiny. Čech Václav Štěpánek, který byl už zasvěcený do všech prací ve mlýně, převzal celý náš majetek, také domy čp. 99 a čp. 101 a celé zemědělské příslušenství.

Majetek rodiny Johanna Jungbauera, Horní Planá (Oberplan) podle předválečných poměrů, sestavu ze dne 12. dubna 1946 předložil: Johann Jungbauer, Bahnhofstrasse 22, Mittenwald, Horní Bavorsko:

Dům čp. 99	20 000 RM (říšských marek)
Dům čp. 100	60 000 RM
Dům čp. 101	15 000 RM
Dobytek	13 000 RM
Mouka, dřevo, prkna	3 200 RM
Nábytek	1 200 RM
Kuchyňské nádobí, sklo	1 200 RM
Šicí stroj	100 RM
Jízdní kola	200 RM
Psací stroj	300 RM
Knihy	1 000 RM
Hodiny	1 000 RM
Oděvy, prádlo	20 000 RM
Foto, rádio	500 RM
Mezisoučet	136 700 RM
Spořicí vklady	31 367 RM
Mezisoučet	168 067 RM
16 ha luk, polí a lesa	24 000 RM
Pojištění Concordia	4 200 RM
Jiné	?
Celková částka	196 267 RM

Transport z vlasti

Podle zápisků Johanna Jungbauera, Vorderhammer (Přední Hamry)
Překlad z němčiny

23. října 1945 jsme s několika svými bezcennými věcmi museli opustit náš dům. Přijali nás příbuzní v Honetschlagu (Hodňov), děti (ve věku 14, 18, 20 let) pracovaly přes zimu u různých sedláků. Dne 12. dubna 1946 jsme museli do Českého Krumlova (Böhmisch Krumau) do tábora. S našimi ranečky, tím jediným, co nám zbylo, nás 17. dubna doporučeli do dobytčích vagonů, vždy 30 osob do jednoho vagonu. Ten byl zvenčí zavřen na závoru, a takto jsme byli odtransportováni. Vlak měl čtyřicet vagonů. Přes Plzeň a Furth im Wald, kde nás přeložili do jiných vagonů, jsme 19. dubna ve 4.30 hodin ráno dojeli na nádraží Mnichov-Allach. Po lékařské prohlídce, po registraci a ještě jednom přeložení do jiných vagonů vlak odjížděl opět kolem večera. Ve Starnbergu bylo odpojeno dvacet vagonů a lidé, kteří v nich byli, tam museli vyhledat svůj nový domov. Jedenáct vagonů zůstalo ve městě Garmisch, zbylých devět bylo odpraveno až do Mittenwaldu, kam jsme přijeli v půl druhé v noci. Po třech dnech v táboře jsme byli 23. dubna přiděleni do jednoho pokoje v ulici Bahnhofstrasse. Až po delším vzpírání byl majitel ochoten nás přijmout.

Hamerský mlýn a Schlosserhaus

Emma Pichlmeier, geb. Jungbauer
Překlad z němčiny

V kronice a pozemkové knize Horní Plané (Oberplan) je „hamr“ zmiňován poprvé v roce 1480. Kolem roku 1484 byl jeho majitelem „Pabl de mals“ (Paul/Pavel z hamru) a kolem roku 1500 „Hansl de males“ (Hansl/Honza z hamru). Ten kolem roku 1520 po opuštění hamru převzal vedlejší mlýn. Hamerský mlýn, můj rodný dům, stál ve vesničce Vorderhammer (Přední Hamry), dobře jeden kilometr jihozápadně od trhové osady na levém břehu Vltavy. Vystaven byl metr tlustým základovým zdívem, měl vysoké vnitřní prostory a velká okna. Na jihu přiléhal k mlýnu památkově chráněný dům Schlosserhaus, vystavěný rovněž kolem roku 1520 v renesančním stylu jako dům panského výběrčího desátků. Okresním zemským úřadem Český Krumlov (Landkreis Krummau) byl zanesen do mapy okresu Český Krumlov jako význačná stavba.

Adalbert Stifter zmiňuje ve své povídce „Žula“ Hamerský mlýn dvakrát. Vypráví v ní, jak v době moru ve velkém Hamerském mlýnu všichni zemřeli, „až na jednoho hrbáče, který musel vykonávat všechnu práci a uspokojit lidi, kteří po morové ráně přinášeli do mlýna obilí a chtěli mouku; odtud pochází rčení, které se užívá dodnes: „Mám víc práce než ten hrbáč v Hamru.““

Mlýn měl v naší době čtyři válcové stolice a můj otec jej ještě vybavil moderními stroji až do rozlehlého podkrovního patra. On, poslední hamerský mlynář, byl také „Hansl“ („Honza“), jako ten první majitel před staletími. V horní části domu stálo napsáno na tabuli „Johann Jungbauer, strojní mlýn a pila“, pod tím byl výklenek se svatým Janem Nepomuckým. V uličce mezi námi a Davidovým domem stavěli sedláci se svými povozy, aby složili nebo naložili melivo.

Po Vltavě jsme se mohli plavit na loďce, někdy až nahoru k Pihlovskému mostu, kde prof. Wallner složil text písně o Vltavě. V létě bylo naší radostí koupání a plavání ve Vltavě, v zimě bruslení na zamrzlé řece. Jak krásně bývalo v Hamrech!

4. září 1945 museli rodiče přijmout jednoho českého mlynáře jako správce. Dne 23. října převzal veškerý majetek; dva Češi, jeden četník a poštovní mistr se u nás objevili dopoledne a řekli, že musíme opustit dům během jedné hodiny. Náš nejmladší, tehdy čtrnáctiletý bratr se právě chystal spustit mlátičku. Musela jsem ho tenkrát přivést a říct mu, že musíme pryč. Češi kolem roku 1958 strhli mlýn až do základů a později byl zatopen v přehradní nádrži Vltavy (Lipenská vodní nádrž – pozn. překl.).

(Následující text je překladem německého textu, který byl původně přeložen z češtiny. Originální český text nebyl v době pořizování překladu k dispozici – pozn. překl.)

Okresní správní komise v Českém Krumlově
Č. R 36

Český Krumlov, 25. srpna 1945

Věc: Zavedení a určení národní správy
6 příloh

ROZHODNUTÍ

Okresní správní komise v Č. Krumlově převzala převodem do národní správy podle §§ 2 až 7 dekretu prezidenta republiky ze dne 19. května 1945, č. 45 sb. podnik: Johann Jungbauer, mlýn v Horní Plané.

ODŮVODNĚNÍ

Vedení podniku je v rukou státně nespolehlivé osoby a veřejný zájem a rozvoj veřejného života vyžadují bezpodmínečně převod do národní správy.

Okresní správní komise jmenuje pana Václava Štěpánka z Plava čp. 17 národním správcem uvedeného podniku, jeho platné dosazení se řídí podle ustanovení §§ 13–23 odpovídajícího dekretu.

Národní správce je povinen plnit svědomitě svou povinnost s péčí dobrého hospodáře v souladu s hospodářskými, národními a jinými zájmy podle slibu, který složil před doručením tohoto rozhodnutí dne 30. srpna 1945 do rukou podepsaného člena Okresní správní komise.

Podle § 15 dekretu se ukládá:

- a) Okresnímu soudu v Horní Plané, aby podle tohoto rozhodnutí přenesl v příslušné vložce pozemkové knihy v Horní Plané v seznamu B u zápisu vlastnického práva úřední záznam do poznámky národní správy,
- b) Krajskému soudu v úřadu obchodního rejstříku v Českých Budějovicích, aby podle tohoto rozhodnutí přenesl zápis v obchodním rejstříku do poznámky národní správy s dodatkem, aby národní správce firmy nazval firmu tím způsobem, že před jméno firmy bude vložen nadpis „národní správa“ a tuto firma podepisoval vlastnoručně s dodatkem „národní správce“.

Dřívější vlastníci, majitelé nebo správci podniku jsou povinni zdržet se každého zásahu do konání národního správce.

Národnímu správci se ukládá, aby do deseti dnů od doručení tohoto dekretu předložil základní hlášení o stavu podniku v den jeho převzetí, a dále aby zdejšímu úřadu předkládal pravidelně měsíční hlášení k 10. dni každého měsíce – tiskopisy jsou přiloženy. Tato hlášení budou tvořit podklad pro stanovení odměny národního správce, která bude vynesena vlastním rozhodnutím.

Národnímu správci se dále ukládá, aby nejpozději do 15. února příštího roku předložil závěrečný účet minulého roku, v němž musí uvést seznam hotových výdajů; o jejich krytí se rozhodne po předložení tohoto dekretu.

Závěrečný účet a seznam hotových výdajů necht' podepíše také obchodní rada a důvěrník živnosti. V případě jejich nesouhlasu s některou věcí to předloží se správně odůvodněnou námitkou a nabídne odpovídající důkaz. K pořizování, které nepřísluší způsobu hospodaření, jakož i k jednání zvláštní důležitosti, k pronajmutí a propachtování, k ukrytí, k zápisu závazků, k likvidaci a podobně si národní správce musí vyžádat souhlas Okresní správní komise, která také dozoruje, jak národní správce hospodaří.

Národní správce je povinen řídit se podle dekretu prezidenta republiky, rovněž podle směrnic, vydaných Zemských národním výborem. Proti tomuto rozhodnutí lze podat odvolání u Zemského národního výboru v Praze ve lhůtě 15 dní ode dne doručení dekretu. Odvolání se podává u Okresní správní komise. Odvolání nemá odkladný účinek.

Na vědomí

Pan

Johann Jungbauer, bývalý majitel firma J. Jungbauer, mlýn v Horní Plané

4. 9. 1945 razítko a podpis